

OOK IN PORTUGAL . . .

Zijn beschermde vogels beschermd?

Herman Berteler

In het najaar van 1974 kon ik voor het eerst gedurende langere tijd de invasies van Noordepese vogels in Portugal waarnemen. Vele jaren heb ik in Nederland de vogeltrek gevolgd en kon eigenlijk alleen de kenmerken van in het najaar vertrekkende vogels waarnemen. Nu, woonachtig in Portugal, lijkt het of de seizoenen zijn verschoven. September, oktober zijn nu voor mij maanden van komende vogels, vogels afkomstig uit onder andere Nederland. Het geeft je een gevoel alsof het kleine boodschappers zijn, welke je iets meebrengen vanuit je eigen land. Duizenden en nog eens duizenden vogels trekken in grote zwermen of lange slierten voorbij. Dit tijdelijke verschijnsel krijgt hier voor vele soorten een min of meer blijvend karakter. Komen de Putters of Sijsjes hier namelijk in grote trekzwermen binnen, eenmaal in Portugal blijven tientallen kleinere zwermen van 50-150 ex. rondvliegen.

Weer andere soorten zijn hier slechts passanten waar we dan in het voorjaar weer naar uitkijken. Als ik hier midden februari de eerste Boerenwaluw weer zie, realiseer ik mij, dat mijn vogelvrienden in Nederland ongeduldig zitten te wachten op de komst van

hun zomergasten. En dat er in Nederland vogelvrienden zitten, blijkt dan maar weer eens uit het opgerichte Nederlands Comité Bescherming Trekvogels.

In 'Het Vogeljaar' no. 1 - februari 1975 lees ik: 'De International Council for Bird Preservation heeft op het XVI Internationale Ornithologische Congres, Canberra (Australië), 19-25 augustus 1974, zich in een resolutie sterk gekant tegen het Italiaanse gouvernement in verband met de wet, en landen als Algerië, Marokko, Cyprus, Egypte, Frankrijk, Griekenland, Italië, Libanon, Malta, Portugal, Spanje en Tunesië verzocht maatregelen te treffen tegen de massale vogelvangst. In de toekomst zal het Nederlands Comité zich ook tegen deze landen richten.'

In deze kan ik slechts alle lezers vragen dit comité van harte te ondersteunen. Want onder andere in een land als Portugal waar sinds korte tijd liberdade het meest besproken onderwerp is, zijn onze beschermde vogels nog lang niet beschermd. Hun vrijheid hier is in de praktijk nog altijd vogelvrij zijn. Het zonnige Portugal kent de jacht als nationale sport nummer één. Volgens de hier geldende jachtwet, wordt er in het jachtseizoen op zondag en donderdag gejaagd.

Ware invasies van iedereen die een jachtgeveer heeft, volgen op de uitgestrekte jachtvelden. Met name de Tortelduif en de Patrijs (Rode) zijn geliefde prooien.

Is hier dan nog van enige wet en regel sprake, voor onze Putters, Sijsjes, Fraters, leeuweriken en piepers is het minder fraai gesteld. Voor jong en oud zijn deze rondzwermende vogels hier een ware uitdaging. Dagelijks liggen schoolkinderen en volwassenen met klapnetten, springnetten, lijmstokjes en dergelijke, bijgestaan door lokkers aan een touwtje of in een kooitje, te wachten op hun prooi. Tientallen vierkante meters op bouwterreinen, bouwland, weidegrond of woeste grond worden volgelegd met klemmetjes speciaal bestemd voor leeuweriken en piepers. Ben je geïnteresseerd in hun vangmethode en wens je foto's te maken, dan legt men je graag uit hoe zoiets werkt. Een vangst van 12-20 vogeltjes per halve dag, per persoon, is geen bijzonderheid. Bijna elke vijgeboom en elke uitgebloeide distel krijgt hier wel bezoek van een Putter of Sijsje.

Als vogelliefhebber haal je hier je hart op. Wat gebeurt er met de gevangen vogeltjes? Leeuweriken en piepers worden meteen gedood en geplukt. Trots loopt de vogelvangster met zijn vangst gebundeld aan zijn broekriem langs de straat.

Putters en Sijsjes hebben de kans de dood te ontspringen. Ze worden dan als kooivogeltjes in de cafeetjes of op de zondagse markt verhandeld. De koper mag ze natuurlijk gerust opeten.

Ortolaan

Foto: Jos Korenromp

Volgens de vangers mag je van de politie geen vogels vangen, maar geen politieagent zal zich hierover ontfemen. Het is een nationale bezigheid, een soort van recreatieve voedselvoorziening.

Bereidwillig als de Portugees is, schiet de jachtliefhebber zonder blikken of blozen een Kerkuil, Steenuil, Buizerd, wouw, of wat je ook maar graag zou willen hebben om te laten prepareren.

Bij monde van enige jagers, gelukkig heb ik dit nog niet waargenomen, wordt er ook geschoten op Kieviten.

Wanneer ik hier dan geniet van de rijkdom aan soorten en het grote aantal per soort, dan vraag ik me af, hoeveel van deze vogels Nederland nooit zullen halen, omdat ze hier de dood vinden.

Ik ben me bewust van het feit dat ik slechts vogelvangst op geringe schaal waarneem, maar het is een eenvoudig rekensommetje om na te gaan dat op deze minder professionele wijzen vele duizenden vogels de dood vinden. Dan is er over het op grote schaal en professionele wijze vangen van vogels nog niet eens gerept.

Als inwoner van Portugal doet het me goed, dat de Nederlandse vogelvrienden in Nederland zich via het genoemde comité over dit onderwerp, de vogelvangst, tot de Portugese overheid richten. Want op dit moment zijn onze beschermde vogels nog steeds niet beschermd.

● Herman Berteler, Quinta da Lagoa Cova, Alto Estanqueiro - Montijo, Portugal.

LITTERATUUR:

Santos Júnior, J. R. (1968): Os Pesticidas. Porto.
Santos Júnior, J. R. (1970): Reservas Biológicas. Cyanopica Vol. 1, Fasc. 2, 33 pagina's.

'Manger des Ortolans'

Een folder over Les Landes schrijft onder het kopje gastronomie o.m.: 'Ortolanen zijn gorzen (kleine zangvogels) die tijdens de doortrek in het najaar gevangen worden met daarvoor speciaal bestemde slagnetten, die 'matoles' genoemd worden. Vervolgens worden zij in kleine houten kooitjes in het donker vetgemest met gierst.

Bij de bereiding worden zij gesmoord in armagnac. Dit bijzonder smakelijke gerecht is specifiek in Les Landes en komt tot uitdrukking in het spreekwoordelijk geworden gezegde 'manger des ortolans', dat de hoogst ontwikkelde verfijndheid van de gastronomie aangeeft.

Het is een traditie om ze op een speciale wijze te genieten: met een servet over het hoofd om de geur zo veel mogelijk te behouden en tegelijkertijd zich in stille overpeinzing te concentreren.'